

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

A Kúria a jogtanácsos által képviselt Magyar Államvasutak Zrt. (1087 Budapest, Könyves Kálmán körút 54-60.) I.r., az Oppenheim Ügyvédi Iroda (ügyintéző:

) által képviselt Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. (9400 Sopron, Mátyás király utca 19.) II.r. és a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (ügyintéző:

) és helyettesítési meghatalmazással

(
) által képviselt Rail Cargo Hungária Zrt. (1133 Budapest, Váci út 92.) III.r. felpereseknek a dr. Számadó Tamás jogtanácsos által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány utca 5., postacím: Budapest 62., Pf. 211.) alperes ellen versenyfelügyeleti ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 3.K.28.763/2013/48. számon indult és a Fővárosi Törvényszék által 2015. április 15. napján meghozott 2.Kf.650.115/2014/5. számú ítélettel befejezett perében, a jogerős ítélet ellen az I. r. felperes által 62., a III. r. felperes által 64. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelmek folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.115/2014/5. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. és a III.r. felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek fejenként 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá az I.r. és a III.r. felpereseket, hogy fizessenek meg fejenként az államnak - külön felhívásra - 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2008. január 24-én megindult versenyfelügyeleti eljárásban 2008. október 21-én az eljárást kiterjesztette az I.r. és a II.r. felperes által, továbbá a III.r. felperes által alkalmazott egységes vasúti árufuvarozási díjszabásra, a II-III.r. felperes között létrejött keretszerződésre, majd 2011. november 22-én kiterjesztette a keretszerződéssel összefüggésben tanúsított magatartásra is.

Az alperes a 2012. április 27. napján meghozott Vj-003/2008/363. számú határozatával megállapította, hogy az I. és a II.r. felperesek 2004. május 1. és 2005. december 31. között a gazdasági verseny korlátozását célzó megállapodásukkal egységes vasúti árufuvarozási díjszabást állapítottak meg, megsértve ezzel a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§ (1) bekezdését, (2) bekezdés a) pontját, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdés a) pontját.

Megállapította továbbá, hogy a II. és III.r. felperesek a gazdasági verseny korlátozását célzó magatartásukkal 2006. január 1. és 2009. május 25. között felosztották a magyar vasúti árufuvarozás piacát, továbbá 2006. január 1. és 2007. július 17. között egységes vasúti árufuvarozási díjszabást állapítottak meg, mellyel megsértették a Tpv. 11.§ (1) bekezdését, (2) bekezdés a) és d) pontját, valamint az EUMSz. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdés a) és c) pontját.

Mindezekért a jogsértésekért az alperes az I.r. felperest 100 millió forint, a II.r. felperest 300 millió forint, a III.r. felperest 850 millió forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.

A II. és III.r. felperesek által alkalmazott egységes vasúti árufuvarozási díjszabás tekintetében a 2007. július 17. napját követő időszakra, illetve a közöttük létrejött, az együttműködés szabályozására vonatkozó keretszerződés és az azzal összefüggésben tanúsított magatartás tekintetében a 2009. május 25. napját követő időszakra vonatkozóan a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette.

Határozatában vizsgálta az eljárás alá vont vállalkozások függetlenségét. Rögzítette, hogy 2004. május 1.-2008. november

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

26. között az I. és a III.r. felperes a Magyar Állam egyedüli irányítása alatt állt. A II.r. felperes esetében az alapszabályt, és az üzletstratégiai döntések meghozatalát vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy a Magyar Állam az Osztrák Állammal egyetértésben döntött. A II.r. felperes függetlensége az I. és III.r. felperesektől biztosított volt, függetlenségét az Európai Bizottság az RCA/MÁV Cargo ügyben is kimondta. 2008. november 27-től a II.r. felperes a Magyar Állam, a III.r. felperes az Osztrák Állam egyedüli irányítása alá került.

Megállapította az alperes, hogy a II. és III.r. felperesek között 2006. január 1. napjától 2009. május 25. napjáig a magyar vasúti áru fuvarozási piac egymás közötti felosztását célzó megállapodás volt érvényben, amely alapján az I. és II. rendű felperesek infrastruktúráját egyaránt érintő fuvarokat a II. és III. felperesek az egymást követő fuvarozás elve alapján továbbították, és az infrastruktúra határt nem érintő szállítások esetében sem léptek be fuvarozóként a másik fél infrastruktúrájába. A II-III.r. felperesek közötti Keretszerződés - preambulumban deklarált - célja a piaci részesedés megőrzése/növelése, a piacnyitást megelőző állapotok konzerválása volt, amely alapján a III.r. felperesnek a szokásos szolgáltatási területén nem kellett tartania a legjelentősebb versenytársától, a II.r. felperes pedig számíthatott arra, hogy a pályáját érintő fuvarokból továbbra is részesedni fog, és a nála jelentősebb méretű versenytársa nem fog vele versenyre kelni. A Keretszerződés értelmében a felek az ármegállapodási és ajánlattételi szinten egymást kölcsönösen, egységesen képviselték, és ajánlattétel esetén azonos elvek szerint jártak el.

A vizsgált időszakban a III.r. felperes egyáltalán nem végzett önálló fuvarozási tevékenységet a II.r. felperes pályahálózatán, míg a II.r. felperes szórt fuvarok esetén nem, irányvonatok esetén pedig csak elhanyagolható mértékben végzett fuvarozást az I.r. felperes kezelésében lévő infrastruktúrán. A felek megállapodásának piacfelosztó jellegét támasztotta alá az a körülmény is, hogy a III.r. felperes a 21-es vonal üzemeltetését átadta a II.r. felperesnek, amely a továbbiakban a II.r. felperes vonalaként üzemelt. A felek a pályavasúti infrastruktúrától független és kizárólag az áru fuvarozáshoz köthető eszközök, illetve árukezelő helyek átadásában is megállapodtak, valamint átadásra kerültek az infrastruktúrához iparvágánnyal kapcsolódó még aktív ügyfelek is, akik áru fuvarozási célú kiszolgálását a II.r. felperes végezte. A felek egymást nem versenytársnak, hanem szövetségesnek tekintették, az ügyfelekkel közösen (egymás nevében is) kötöttek fuvarozási keretszerződéseket, és megállapodásuk hatálya alatt tartózkodtak attól, hogy a másik fél infrastruktúrájának

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

igénybevételeivel fuvarozást végezzenek, míg a szolgáltatás határai továbbra is egybeestek az infrastrukturális határokkal. Mindezek következtében a II. és III.r. felperesek között a verseny kiiktatásra került. A felek közötti, a vasúti áru fuvarozási piac felosztását célzó megállapodásra vonatkozó akarategység létrejöttét az alperes bizonyítottan látta a feltárt tények és bizonyítékok alapján, a versenykorlátozó célzaton kívül más magyarázat nem volt a felek viselkedésére.

Megállapította továbbá az alperes, hogy az I. és II.r. felperesek között 2004. május 1. és 2005. december 31. között egységes vasúti díjszabásra vonatkozó megállapodás jött létre, amelynek alapja az egymásra épülő szállítási rendszerben történő fuvarozásra kialakított egységes és közös díjszabás, valamint az ez alapján történő díjkiajánlás volt.

Kiemelte, hogy a III.r. felperes 2006 januárjában új piaci szereplőként kezdte meg működését, így lehetősége volt az addig alkalmazott díjszabási gyakorlat újragondolására, azonban ennek ellenére 2006. január 1-jétől 2007. július 17-éig a II. és III. rendű felperesek között formailag és tartalmilag azonos díjszabás került megállapításra. Az egységes díjszabások tekintetében is az akarategység létrejöttét bizonyított volt, a versenykorlátozó célzaton kívül más magyarázat nem volt adható a felek magatartására.

A jogsértések a felpereseknek a magyar vasúthálózat használatával végzett teljes áru fuvarozási tevékenységét érintették, valamennyi fuvarozási viszonylat, mód, illetve fuvar típus tekintetében, melyre figyelemmel az alperes az érintett áru piacként a vasúti áru fuvarozás piacát, míg az érintett földrajzi piacként Magyarország területét jelölte meg.

Az alperes a mentesülés esetköreit vizsgálva megállapította, hogy annak lehetősége sem Tpv. 17.§-a, sem az EUMSZ. 101. cikkének (3) bekezdése, sem pedig a módosított 1017/68 EKG rendelet (a továbbiakban: EKG rendelet) 3. cikke [az EKG rendelet kodifikált szövegét tartalmazó 169/2009/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 2. cikke] alapján nem áll fenn.

A hatóság a bírságot a Tpv. 78.§ (1) és (3) bekezdése alapján mérlegeléssel szabta ki, a bírság összegének meghatározása során a felperesek jogsértésben való részvételének tartama alatt a fuvarozási tevékenységből elért releváns forgalomból indult ki, figyelembe véve az enyhítő és súlyosító körülményeket.

Mindhárom felperes keresetet nyújtott be az alperes határozatának bírósági felülvizsgálata iránt.

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint az a körülmény, hogy az irányvonatos, illetve a szórt vasúti fuvarozás más szempontok alapján elkülöníthető, nem teszi szükségessé az alperes által meghatározott érintett piac további felbontását, mivel a vizsgált felperesi magatartások a teljes magyar vasúti áru fuvarozási tevékenységet érintették, és a felek kifogásolt megállapodása egyértelműen kiterjedt a szórt fuvarokra is. Megállapította, hogy a felperesek versenyjogi szempontból független gazdasági társaságok voltak, az irányítást érintően, a konkrét operatív és egyéb kérdésekben egymástól függetlenül is hozhattak döntéseket.

Az alperes a döntését ügyfélnyilatkozatokra, okirati bizonyítékokra, tanúvallomásokra és egyéb nyilatkozatokra alapította. Rámutatott, hogy a közvetlen, valamint közvetett bizonyítékok összességéből megalapozott következtetés volt levonható a jogsértés megtörténte.

Rögzítette, hogy ha az adott és kifogásolt magatartásoknak esetleg lehetne más magyarázata is, azt a felperesek kellő mértékben nem bizonyították, ellenben az alperes megfelelően alátámasztotta a vizsgált magatartások tényleges háttérét és okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy azok kifejezhetnék a versenyjog által tilalmazott hatást.

Kiemelte, hogy a 153/1996.(X.15.) Korm. rendelet (Vász.) nem írta elő a díjakat, illetve azok tartalmát, a jogszabály csak a díjszabás meglétét, a miniszteri jóváhagyást, valamint a hozzáférhetőséget tette kötelezővé.

A Keretszerződés egy piacfelosztó célú megállapodás működési keretét képezte, az kiterjedt az I. és II.r. felperesi vonalrészekre, valamint a közösen végzett áru fuvarozási szolgáltatásokért járó bevétel megosztásának arányára, továbbá az egymás számára, illetve a harmadik fél javára közösen nyújtott szolgáltatások részletszabályait rögzítette is azon elv mentén, hogy annak lehetősége csakis ezen pályaszakaszok vonatkozásában merülhet fel, a felperesek tevékenysége más módon nem érintkezik. A Keretszerződés alapján a felek a korábbi, vasúti piacnyitást megelőző időszak feltételeit kívánták fenntartani oly módon, hogy a versenyt gyakorlatilag kizárták, a szerződés olyan megállapodásokat rögzít, amelyek fogalmilag zárják ki a tényleges verseny lehetőségét (például „a felek egymást kölcsönösen ajánlattételi és ármegállapodási szinten egységen képviselik, ajánlattétel esetén kölcsönösen azonos elvek szerint járnak el”). A bíróság szerint a felperesek alaptalanul hivatkoztak az Európai Bizottság RCA/MÁV Cargo döntésében foglaltakra, mivel az más szempontból, más rendszer szerint eljárva vizsgálta a felmerült tényeket és - ahogy arra az alperes helytállóan utalt - különbséget kell tenni az antitröszt, illetve a fúziós eljárások között. Egyebekben a Bizottság nem tett olyan

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

megállapítást, amely ellentétes lenne az alperes határozatában foglaltakkal.

A bíróság megállapítása szerint a vizsgált díjszabások mind formailag, mind tartalmilag egységesek voltak, megegyezett a díjszabások számítási módszere, valamint struktúrája, és bizonyított volt az ezen díjszabások fenntartására irányuló akarategység. Kifejtette, hogy életszerűtlen, illetve logikátlan azt feltételezni, hogy teljesen eltérő struktúrájú és habitusú vállalkozások esetében egy piaci szemléletű, torzítatlan verseny révén kialakított díjkalkuláció minden részletében és végeredményében ilyen mértékű egyezést mutasson.

A mentesülés Tpv. 17. §-a szerinti feltételeit illetően utalt arra, hogy az alperes a határozatának [351] bekezdésében részletesen levezette, hogy a felperesek esetében miért nincs lehetőség a mentesülésre, a felperesek pedig a konjunktív feltételek fennállását nem igazolták.

A felperesek által hivatkozott eljárási jogsértések kapcsán megállapította, hogy azok sem külön-külön, sem összességükben nem hatottak ki a határozat érdemére. A felperesek nem bizonyították azt, hogy számukra kedvezőbb lett volna, ha az alperes rövidebb határidőn belül hozza meg a határozatát. Önmagában az eljárás elhúzódása nem eredményezi az alperesi hatáskör megszűnését, és amennyiben az nem hat ki az ügy érdemére, úgy ezen körülmény sem releváns az alperesi határozat megítélését tekintve. A felperesek a közigazgatási eljárás során az ügyféli jogukat gyakorolhatták, iratbetekintési, nyilatkozattételi joguk érdemi sérelme az iratok alapján nem volt megállapítható.

Az alperes a jogsértés megállapítását követően mérlegeléssel döntött a jogkövetkezményekről, megfelelő módon értékelte az eset összes körülményét, köztük a súlyosbító és enyhítő körülményeket is. A kiszabott jogkövetkezmények nem tekinthetők túlzottnak vagy aránytalannak, azok megfelelnek a generális és speciális prevenció céljainak.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek éltek fellebbezéssel, amelyet a másodfokú bíróság nem talált megalapozottnak, ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyásáról döntött.

Azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az ügy megítélése szempontjából releváns tényeket és körülményeket feltárta, azokat a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§ (1) bekezdése alapján megfelelően értékelte, meggyőződése szerint bírálta el. A felperesek fellebbezésében kifejtett érvek nem voltak alkalmasak arra, hogy az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság megváltoztassa vagy hatályon kívül helyezze, mert olyan tény, illetve körülményt nem jelöltek meg, amely a fellebbezések

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

kedvező elbírálásához vezethetett volna.

Az eljárási határidő elhúzódása miatti kifogást a másodfokú bíróság alaptalannak találta, mert álláspontja szerint egyrészt a versenyfelügyeleti eljárás határidejének többszöri meghosszabbítása és az ügyintézési határidő túllépése az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabályszegésnek tekinthető, másrészt sem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.), sem a Tpv. nem minősíti az ügyintézési határidőt jogvesztőnek, ezért annak túllépése nem eredményezheti az alperesi hatáskör megszűnését, és ezáltal a jogsértő magatartások jogkövetkezmény nélkül maradását.

Az elévülési kifogás kapcsán a másodfokú bíróság kifejtette, hogy Ket. 94/A.§ (2) bekezdésében foglalt öt éves elévülési határidő jogellenes állapot fenntartása esetén azon a napon kezdődik, amikor ez az állapot megszűnik. A perbeli esetben, az I. és II. rendű felperesek magatartása vonatkozásában 2006. január 1. napján kezdődött meg az elévülés, ezért nincs jelentősége az alperesi határozathozatal időpontjának (2012. április 27.). A versenyfelügyeleti eljárás 2008. január 24-én indult meg, eddig az időpontig a jogellenes állapot 2006. január 1-jén történt megszűnésétől az ötéves elévülési határidő nem telt el, ezért az I.r. felperes alaptalanul hivatkozott az elévülés bekövetkeztére.

A II.r. felperes eljárási kifogása kapcsán utalt arra, hogy a közigazgatási hatóság és a bíróság is szabadon felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás tisztázására, felderítésére alkalmas. A tényállás megállapításához közvetlen vagy közvetett bizonyíték is felhasználható, illetve értékelhető. Az alperes az eljárás során beszerzett bizonyítékokat megvizsgálta, azokat értékelve, egy logikai láncra felfűzve hozta meg döntését és állapította meg azt, hogy a felperesek között megvalósult együttműködés a tilalom alól nem mentesülő legsúlyosabb versenykorlátozásnak minősül. Az alperes az indokolási kötelezettségének - a szükséges körben - eleget tett, kellő részletességgel, logikusan adott számot a bizonyítékok értékeléséről.

Az anyagi jogi kérdések körében az alperes okszerűen állapította meg, hogy a felperesek - mint a magyar vasúti árufuvarozás két legjelentősebb vállalkozásának - megállapodása hatással lehetett a tagállamok közötti kereskedelemre, ezért a magatartásuk tekintetében a Tpv. 11. §-a mellett az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása is szükséges volt. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a Tpv. megalkotásával az állam jogi szabályozással biztosítja a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát, amelynek

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

keretében tiltja a tisztességes verseny követelményeibe ütköző, illetve a gazdasági versenyt korlátozó piaci magatartást, továbbá megakadályozza a vállalkozásoknak a versenyre hátrányos összefonódását. Az EUMSZ. 101. cikke (a korábbi EKSz. 81. cikke) a kartellek általános tilalmát mondja ki, amellyel összhangban a Tpv. IV. Fejezete tartalmazza a kartellek jogi szabályozását azzal, hogy a kartellmagatartások a versenyre ténylegesen gyakorolt kedvezőtlen hatással, ennek lehetőségével vagy célzatával párosulva esnek tilalom alá.

A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az összehangolt magatartást el kell határolni a Tpv. által nem tiltott párhuzamos magatartástól. A párhuzamos magatartásnak racionális oka, közös gazdasági gyökere van, emiatt a piaci verseny résztvevői véletlen (spontán), azonos, vagy nagymértékben hasonló magatartást tanúsítanak, amelyre az azonos hatásmechanizmus okából kényszerülnek. Az összehangolt magatartás azzal valósul meg, hogy a verseny résztvevői egymásra figyelemmel, bár piaci helyzetük semmiképp sem tekinthető azonosnak, mégis azonos piaci magatartást tanúsítanak. Akkor bizonyított az összehangolt magatartás, ha az összehangolás hiányában az adott magatartás racionális ok nélküli, a piac logikája által nem alátámasztott, és életszerűtlen a létrejött állapot. A kifejtettekre figyelemmel az alperes helyesen állapította meg érintett piacként a Magyarország egész területén végzett pályavasúti áruszállítást, és helyes az elsőfokú bíróság erre vonatkozó azon álláspontja is, mely szerint az érintett piac tekintetében a további felosztás, így a szórt, illetve irányvonatos forgalom szerinti elkülönítés szükségtelen, tekintettel arra, hogy a felek magatartása a teljes magyarországi árufuvarozási tevékenységet érintette, ezáltal mindkét hivatkozott fuvartípust lefedve.

Az alperes az eljárás alá vont felperesi vállalkozások egymástól való függetlenségét - a versenyjogi gyakorlatot is figyelembe véve - részletesen megvizsgálta, elemezte a II.r. felperes alapszabályi rendelkezéseit, illetve korabeli szabályzatait, a 2005. július 15-ei szindikátusi szerződést, a minisztériumi szervezeti és működési szabályokat, a társaság szerveinek döntéshozatali gyakorlatát, a vezérigazgató feladatkörére és kinevezésére vonatkozó szabályokat, a Magyarországon, illetve Ausztriában alkalmazott eltérő díjszabást, és mindezeket egybevetette az e körben meghallgatott tanúk vallomásaival, valamint az egyéb nyilatkozatokkal. Ezt követően jutott arra a helyes következtetésre, hogy a kérdéses időszakban a II.r. felperes esetében a Magyar Államnak számos üzletstratégiai döntésben egyezsége kellett jutnia az Osztrák Állammal, a II. rendű felperes ezért nem tartozott a Magyar Állam kizárólagos irányítása alá, az irányítást a Magyar és az Osztrák Állam

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

közösen végezte, ez utóbbi államnak beleszólása volt a II.r. felperes magyar üzemének működésével kapcsolatos döntésekbe is. Erre tekintettel az alperes megalapozottan rögzítette azt, hogy a felperesek irányítása a kifogásolt időszakban nem volt azonos, egymástól függetlenül hozhattak döntéseket az irányítás, illetve operatív és más konkrét kérdésekben, ezért a felperesek versenyjogi értelemben egymástól független vállalkozásokként jelentek meg a magyarországi vasúti árufuvarozási piacon. Mindezt alátámasztja az a körülmény is, hogy az Európai Bizottság a COMP/M. 5096. számú ügyben a II. és III.r. felpereseket egymástól független piaci szereplőkként, illetve egymás versenytársaiként értékelte.

Az alperes által jogsértőnek minősített egységes díjszabásokkal kapcsolatban a felperesek által hivatkozott - díjszabást is magába foglaló - üzletszabályzat közlekedési miniszter általi jóváhagyása okán a díjszabás vonatkozásában érvényesülő közvetlen állami befolyás a másodfokú bíróság szerint nem volt megállapítható, mert a vizsgált időszakban hatályos Vász. 2.§ (3)-(5) bekezdései a díjszabás meglétét, illetve azon belül az egyes szolgáltatások díját, a díj megállapításának módját és feltételeit követelték meg a vasúttársaságoktól, valamint azt, hogy a díjszabást jóváhagyás végett a közlekedési miniszter elé terjesszék, és a fuvaroztatók részére hozzáférhetővé tegyék, de a konkrét díjak mértékére, a díjszabás struktúrájára, a díjszabás egyes elemeire vonatkozó állami befolyás a Vász. idézett rendelkezéseiből nem következett, a miniszter, illetve a minisztérium jóváhagyási eljárása folytán jelentkező állami ráhatás nem az egyes díjak, illetve díjelemek mértékének meghatározása körében érvényesült, hanem a vonatkozásban, hogy a jóváhagyásra előterjesztett díjszabás megfelel-e a jogszabályban előírt követelményeknek. Ezt támasztották alá az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk vallomásai is. A jóváhagyási eljárás keretében megvalósuló felülvizsgálat tehát a tervezetben szereplő díjakra, díjtételekre, azok mértékére nem terjedt ki, a felperesi vasúttársaságok ezen elemeket önállóan, közvetlen állami befolyástól mentesen alakíthatták ki, illetve határozhatták meg.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vasúti árufuvarozási díjszabásokkal kapcsolatos adatokat, bizonyítékokat megfelelően értékelve állapította meg az alperes azt, hogy azok a vizsgált időszakokban mind formailag, mind tartalmilag egységesek voltak, a díjszabások számítási módszere és struktúrája is megegyezett egymással. A II. és III.r. felperesek között a díjszabással kapcsolatos egyeztetés tényét, illetve a - korábban már kialakított - egységes díjszabások fenntartására vonatkozó akarategységet bizonyította a 2007. június 25-én kelt e-mail üzenet is. Ez

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

igazolta azt is, hogy az egyező díjszabások nem követő magatartással, jogszerű módon alakultak ki. Az e-mail írója - aki a III. rendű felpereshez köthető személy - a levélben az azonos díjszabás előterjesztésének esetleges versenyjogilag aggályos voltára vonatkozó fenntartását is kifejezte. Ennek előzményeként a II.r. felperes munkatársa egy 2007. június 19-én írt e-mail üzenetben küldte meg a II.r. felperes módosított üzletszabályzatát. A levélváltás az egyeztetés tényét támasztotta alá. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy életszerűtlen és logikátlan, hogy a felperesek - akik teljes mértékben eltérő struktúrájú, különböző működési környezettel és sajátosságokkal bíró vállalkozások - esetében egy piaci szemléletű és torzítatlan verseny következtében kialakított díjkalkuláció a díjelemek és mellékdíjak tekintetében ennyire pontos egyezést eredményezzen. Nem fogadható el - a másodfokú bíróság szerint -, az a felperesi védekezés, hogy a III.r. felperest a 2006. évi díjszabásért felelősség nem terheli, mert a III.r. felperes az I.r. felperesből került kiszervezésre, annak árufuvarozási tevékenységét folytatta változatlan formában tovább, önálló társaságként, ezért nem volt akadálya annak, hogy a 2006. évi díjszabást előkészítse, ahogy a 2006. január 1-jén hatályba lépett Keretszerződést is. A 2006. évi díjszabást a III.r. felperes egész évben alkalmazta, ez a körülmény szintén a III.r. felperes jogsértésben való felelősségét támasztotta alá.

A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az alperes a II. és III. rendű felperesek között 2006. január 1-jei hatállyal létrejött Keretszerződés kimerítő vizsgálatával helytállóan rögzítette azt, hogy a felek Keretszerződésének célja - annak preambuluma szerint - többek között a felek piaci részesedéseinek megőrzése, növelése, a regionális piaci jelenlét stabilizálása, stratégiai szövetségi partnerkapcsolatok kialakítása, illetve a már meglévő kapcsolatok erősítése volt. E megállapodással a közösen végzett fuvarozások érdekében a felek kölcsönösen felhatalmazták egymást arra, hogy az ügyfelekkel a fuvarozás lebonyolítására mindkét fél nevében szerződjenek; a közös értékesítés során egymást kölcsönösen ajánlattételi és ármegállapodási szinten egységesen képviseljék; ajánlattétel esetén kölcsönösen azonos elvek szerint járjanak el; megküldjék egymásnak a fuvaroztató cégekkel, vasutakkal kötött olyan megállapodásokat, amelyek a társvasutat is érintik. A közösen végzett árufuvarozási szolgáltatásokért realizált bevételeket a teljesítményük arányában egymás között megosztották. A Keretszerződés magában foglalta, hogy a felek nem lépnek egymás területére, csak a saját infrastruktúra szakaszaikon mozognak, ezzel is biztosítva az egymással szemben folytatott verseny kiiktatását. Nem tartotta

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

relevánsnak a másodfokú bíróság azt a II. és III. rendű felperesi érvelést, mely szerint az általuk nyújtott árufuvarozási szolgáltatás teljesítése során alkalmazott egymásra épülő szállítások rendszere nem versenyjogsértő, hiszen az alperes nem általánosságban e fuvertípust minősítette jogszabályba ütközőnek, hanem a felek által a Keretszerződésben lefektetett rendelkezéseket, és az az alapján tanúsított magatartásokat. Az erre vonatkozó adatok, írásbeli bizonyítékok, valamint tanúvallomások helyes elemzésével jogszerűen vontak le az alperes ezért azt a következtetést, hogy a II. és III. rendű felperesek között létrejött Keretszerződés egy piacfelosztó megállapodás működési keretét képezte, és rávilágított arra is, hogy a 2004. május 1. napjával megvalósult vasúti piacnyitás folytán kialakult versenylehetőséggel szemben a II. és III. rendű felperesek a korábban fennállt piaci viszonyok fenntartására törekedtek. Igazolt volt a Keretszerződés szerinti jogsértő cél, azaz a magyar vasúti árufuvarozási piacon való verseny korlátozása, és az, hogy a megállapodásban részes felek magatartása kétséget kizáróan alkalmas volt a versenyjog által tilalmazott hatás kifejtésére.

Vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy a felperesek igazoltak-e más, ésszerűbb érvelést a magatartásuk okára, de azt állapította meg, hogy a felperesek nem tártak fel olyan körülményeket, nem adtak elő olyan érveket, amelyek igazolnák a jogsértés hiányát. Az alperes helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy a felperesek a magatartásukkal megsértették a Tpvt. 11.§-át, valamint az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdését.

Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a bíróság kiszabása körében az alperes mérlegelési jogkörben döntött, annak felülvizsgálatakor a bíróságnak a Pp. 339/B. §-a szerint kellett eljárnia. Rámutatott, hogy a hatóság a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés - Tpvt. 78. § (3) bekezdése szerinti - szempontjai a határozatból megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége, jogszerűsége kitűnik, a szankció kiszabása indokolt volt mind büntetés jelleggel, mind preventív jelleggel.

A jogsértő magatartás, az ár-, illetve piackartell a Tpvt. 11.§-ában felsorolt versenyjogsértő magatartásokon belül a legsúlyosabbnak minősül, nem tekinthető a Tpvt. 13.§-a szerinti csekély jelentőségű megállapodásnak, és e mellett a felperesek a - Tpvt. 11.§-ában írt tilalom alóli - mentesüléshez a Tpvt. 17.§-a által megkövetelt négy együttes feltétel fennállását sem igazolták. Mindemellett a felperesek a bíróság, illetve annak mértéke tekintetében az ésszerűbb értékelés, okszerűbb jogi mérlegelés körébe eső releváns

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

körülményt nem hoztak fel.

A vasúti árufuvarozás területén a felperesek meghatározó piaci erővel rendelkező vállalkozásokként a verseny tisztaságát veszélyeztető és kedvezőtlen hatást generáló felróható magatartást tanúsítottak. Jelen ügyben a jogsértő cselekmények súlyához, az elkövetési magatartás jellegéhez és körülményeihez igazodóan feltárt tényezőket az alperes a súlyuk és nyomatékuk szerint helyesen értékelte. Mérlegelése a Tpvt. 78.§-ában írtaknak megfelelt, mert a súlyosbító körülményeket helyesen vette számba, azokat megfelelően, okszerűen értékelte és ennek indokairól határozatában - a szükséges körben - számot is adott. A Tpvt. 78.§ (1) bekezdése szerinti bírságmaximumokra tekintettel is arányban állnak a bírságösszegek az ügyben feltárt súlyosbító körülményekkel. Mindezeket figyelembe véve, a bírságkiszabás körében a felperesek vonatkozásában értékelhető összes tényezőt szem előtt tartva a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a bírság csökkentésére okot adó releváns szempont hiányában a bírság mértéke nem tekinthető eltúlzottnak, az az ár-, illetve piacfelosztó kartellek súlyosságához igazodóan, azzal arányban állóan került kiszabásra.

A jogerős ítélet ellen az I. és a III.r. felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, az elsőfokú ítélet és az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a 2012. február 1-től a folyamatban levő ügyekben is alkalmazandó Ket. 94/A.§ (2) bekezdését, mert az alperes által megállapított jogsértő állapot 2006. január 1. napjával megszűnt. A versenyfelügyeleti eljárás megindításakor, 2008. január 24. napján, már legalább két éve nem végzett vasúti árutovábbítási tevékenységet, azt 2006. január 1. napjától a szervezetéből kiszervezett, tőle független III.r. felperes végezte. Az elévülés szempontjából nem a bíróság szerinti eljárásindítási időpont számít, hanem a jogsértő állapot megszűnése, valamint az, hogy a határozathozatalra az elévülési időn túl került sor, mert az elévülés 2011. január 2. napján bekövetkezett.

Figyelemmel arra, hogy 2006. január 1. napjától nem végez árutovábbítási tevékenységet, árufuvarozási díjszabást sem képez, ezért arra sem közvetlen, sem közvetett hatást nem tud kifejteni, ezért ennek következtében az alperes által kiszabott bírság nem képes a közigazgatási bírsággal szemben elvárt követelmények, így különösen annak preventív hatásának kiváltására.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe azt sem, hogy a jogsértés időszakában a díjszabásra a minisztérium

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

általi jóváhagyás útján gyakorolt az állam ráhatást.

A III.r. felperes rendkívüli jogorvoslati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével a keresetének helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, harmadlagosan a bíróság új eljárásra utasítását, negyedlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az alperesi határozat megváltoztatásával a bírság mellőzését vagy csökkentését kérte.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Tpv. 11.§ (1) bekezdését, (2) bekezdés a) és d) pontjait, 15.§-ának közelebbről meg nem jelölt rendelkezését, 17.§-át, 78.§-ának közelebbről meg nem jelölt rendelkezését, az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdés a) és c) pontját, (3) bekezdését, az EGK rendelet 3. cikk c) pontját, az 1/2003/EK tanácsi rendelet 2. cikkét, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Római Egyezmény és ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: EJE) 6. cikkének közelebbről meg nem jelölt rendelkezését, a Ket. 50.§ (1) és (6) bekezdését, a Pp. 206.§ (1) bekezdését, 213.§ (1) bekezdését, 221.§ (1) bekezdését, 339.§ (1) bekezdését, (2) bekezdésének közelebbről meg nem jelölt rendelkezését, 339/B.§-át.

A III.r. felperes szerint tévesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy 2006. január 1.-2007. július 17. között a díjtarifák egységesítésére vonatkozó megállapodás állt fenn a II.r. és III.r. felperes között. Téves az is, hogy 2006. január 1.-2009. május 25. között a piac felosztására vonatkozó megállapodást állt fenn a II.r. és a III.r. felperes között. A tényállás feltárása, tisztázása az alperest terhelte, aki ennek nem tett eleget. Az Alkotmánybíróság 30/2014.(IX.30.) AB határozatának [a továbbiakban: AB határozat] 71.pontja szerint az ártatlanság vélelme megilleti. Kétség esetén az adott bizonyíték a terhére nem értékelhető. A perben elegendő azt igazolnia, hogy van ésszerűbb értékelése a bizonyítékoknak, létezik okszerűbb jogi mérlegelés. Az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, a határozat több tekintetben csak feltételezéseken és vélelmeken alapul. Állította, hogy a díjtarifák azonossága, a strukturális és módszertani azonossága, a díjak azonossága nem bizonyítja egy jogellenes megállapodás tényét. Van más ésszerű magyarázat: a történetileg egységes díjszabás alkalmazása mintaszabályzat alapján, követő magatartás tanúsítása. Az alperes nem bizonyított díjszabásokra vonatkozó egyeztetést, három díjmódosításból kettőben nem egyezett a módosítás időpontja sem. A tényleges árak eltérőek voltak, ugyanis kedvezményeket adtak a díjakból. Az egyeztetés bizonyítására a 2007. június

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

19-i és 27-i e-mail nem alkalmas, annak tartalmát a hatóság és a bíróság is félreértelmezte. A III.r. felperes jóval az e-mail előtt tájékoztatta a II.r. felperest a díjszabás módosításról, június 22-én azt közzé is tette. A vizsgált időszakban a többi díjmódosítás elfogadásával kapcsolatban egyeztetés nem került bizonyításra. A 2014. június 25-i e-mail küldője nem volt alkalmazottja, eseti megbízásokat látott el, a díjszabás módosításban nem vett részt, a véleménye irreleváns. A III.r. felperes az e-mail küldőjének magatartásáért nem felel. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem reagált az érdemi érveire, nem bírálta el azokat, nem szólt róluk ítéletében. Feltételezte, hogy az a bizonyíték, amelyről a jogerős ítélet nem tett említést, nem volt terhelő bizonyítéknak tekinthető.

Sérelmezte azt is, hogy az állami ráhatás nem került értékelésre, e körben a tényállás - álláspontja szerint - feltáratlan. Állította, hogy a Keretszerződés - annak tartalmára tekintettel - nem minősíthető jogsértőnek. Annak preambuluma legitim célokat fogalmazott meg. Az értékelt és jogsértőnek tekintett körülményekre van más ésszerű magyarázat. Iratellenes az, hogy a Keretszerződés azt tartalmazta, hogy a felek nem lépnek egymás „területére”. A Keretszerződés ilyen előírást nem tartalmazott, és kizárólagosnak sem volt tekinthető. Erre bizonyíték az is, hogy a II.r. felperes egyre nagyobb mértékben fuvarozott az „infrastruktúráján” kívül. A III.r. felperes azért nem fuvarozott a II.r. felperes „infrastruktúráján”, mert nem volt olyan forgalom, nem volt erre kereslet. Objektív okból fuvarozott Hegyeshalom felé önállóan, mert a Győr-Hegyeshalom pályaszakasz rövidebb mint a II.r. felperes által üzemeltetett pályaszakasz, így olcsóbb is volt a fuvarozás. Állította, hogy a Keretszerződés kizárólag a külföldi forgalomra vonatkozott. Akkor működött együtt a II.r. felperessel, ha szükséges volt, és konkrét számítással igazolta a per során, hogy üzletileg nem volt indokolt párhuzamos szolgáltatási infrastruktúrát kialakítani. A Keretszerződés az egymásra épülő fuvarozás rendszere szerinti együttműködésről szól, azt nem lehet a jogellenes piacfelosztás bizonyítékeként értékelni. A Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (a továbbiakban: COTIF) 2006. év közepéig az egymásra épülő fuvarozás rendszerét szabályozta. A liberalizációs folyamat során ez az együttműködési forma nem lehet ab ovo jogsértő, hisz egymástól függetlenül is adhattak ajánlatot, biztosítva ezzel a versenyző ajánlatok lehetőségét. Az évi több tízezer ajánlatkérésre tekintettel az árak letárgyalása igényelt egy „automatikus” ajánlatadási mechanizmust, ezzel lehetett minimalizálni az esetenkénti egyeztetést. Állította, hogy a vonatátadás helyének nem volt jelentősége. A 21-es vonal átadásához kötődő e-mail sem bizonyított piacfelosztó megállapodást, mert ez vasúttechnikai kérdés volt, az

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

átadásról az állam döntött, a vonal csekély forgalmára tekintettel ez racionális döntés is volt. A későbbi vagyonátadás bizonyítékként nem vehető figyelembe, mert akkor már nem a Magyar Állam volt a közös tulajdonos.

Sérelmezte a mentesülés figyelmen kívül hagyását. Egyrészt állította, hogy a Tpvt. 17.§-ába és az EUMSZ. 101. cikk (3) bekezdésébe ütköző megállapodás hiányában nem volt szükség a mentesülés bizonyítására, másrészt - másodsorban - magánszakértői véleményekkel igazolta a mentesüléshez szükséges feltételek fennállását. Harmadrészt szélsőségesen különbözők tartotta a bizonyítási tesztet, amely feltételezett tények, körülmények cáfolatát várta el a III.r. felperestől. A csoportmentesülésre álláspontja szerint az EKG rendelet 3. cikk c) pontja alapot ad, és ennek a pontnak nincs olyan feltétele - amelyet az alperes állít -, hogy ez csak a műszaki jellegű együttműködésre vonatkozna.

A II.r. felperes magyar üzeme és a III.r. felperes irányítója a Magyar Állam volt, e körben a felperesek által hivatkozott bizonyítékokat az alperes figyelmen kívül hagyta, ugyanis a II.r. felperes esetében a magyar díjtarifa és stratégia kialakításáról a Magyar Állam döntött, nem az Osztrák, ezt tanúvallomások is alátámasztották.

A III.r. felperes magatartására volt más, ésszerű magyarázat mint az árkartell és a piacfelosztó megállapodás és az abban való részvétel, ezért szankció kiszabására sem kerülhetett volna sor.

Előadta a III.r. felperes, hogy a bíróságnak nem a Pp. 339/B.§-a szerinti felülvizsgálati korlátok között kellett volna eljárnia a Kúria Kfv.III.37.690/2013/9. számú eseti döntésében foglaltakra tekintettel. Sérelmezte, hogy a bíróság aránytalan, túlzott mértékű, az ezzel kapcsolatos érveiket a bíróság nem bírálta el, arról említést sem tett. Állította, hogy a már megszűnt magatartások, a vélt jogsértéssel való önkéntes felhagyás miatt nem is lett volna bírságolható. Kifogásolta, hogy a határozatból nem állapítható meg, hogy az egyes jogsértésekhez milyen összegű bírság tartozik, továbbá az egyes mérlegelési szempontok súlyozása sem állapítható meg. A bíróság alapjaként szolgáló releváns forgalom tévesen lett meghatározva, mert legfeljebb a közös irányvonalas tevékenységből származó árbevétel lett volna figyelembe vehető. Ez azonban összefügg az érintett piac pontos meghatározásával is, amely az eljárás során elmaradt. A jogsértés időtartama eltúlzott, egyrészt az árkartell tekintetében a 2006. év figyelembe vétele jogellenes, mert azért nem tehető felelőssé, másrészt a 2007. évi díjszabás jogsértő jellege nem bizonyított. Utalt arra, hogy még ha versenyjogilag nem is állt azonos irányítás alatt a II. és a III.r. felperes, a III.r. felperes díjszabásának kialakítását, piaci magatartását a Magyar Állam felügyelte, abba beleszólt.

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

Az állami ráhatás - álláspontja szerint - nem bontható szét minisztériumi, illetve felügyeleti jóváhagyásra. Sérelmezte, hogy rá, a III.r. felperesre arányában magasabb bírságot szabtak ki, figyelmen kívül hagyva, hogy a 2006. évi díjakat is még a miniszter hagyta jóvá.

A III.r. felperes Kfv.12. sorszámon további előkészítő iratot csatolt álláspontja alátámasztására, abban az érveit megismételte, hangsúlyozva, hogy magatartásukra jogszerű magyarázatot adtak.

A II.r. felperes észrevételt nem tett.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelme kapcsán kifejtette: Az elévülési kifogás alaptalan, a Tpv. 67.§ (4) bekezdése a Ket. rendelkezését felülírja, a Ket. 94/A.§ versenyfelügyeleti eljárásban nem alkalmazható. Az ügy megindításának az időpontja a releváns, az elévülés nem következett be.

A III.r. felperes felülvizsgálati kérelme kapcsán kifejtette: A tényállást csak az elégséges és szükséges körben kell bizonyítania. A III.r. felperes által hivatkozott AB határozatból nem olvasható ki olyan bizonyítási mérce, mint amire a III.r. felperes utalt és nem lehet szó az ártatlanság vélelmének sérelméről sem, ha az eljárás alá vontaknak a védekezésre az eljárás során módjuk van. Nem olvasható ki abból olyan követelmény sem, hogy a kétséget kizáró bizonyítási sztenderdhez kell igazodni. A Kúria előtti eljárásban már nem teljes körű a felülvizsgálat, érvényesül a Pp. 206.§-a alapján a felülmérlegelés tilalma. Állította, hogy a másodfokú bíróság nem alkalmazott egyenlőtlen bizonyítási mércét. Az árkartell tekintetében hivatkozott e-maillal a határozatában részletesen elemezte, ahogy a díjszabások azonosságát is, azt fenntartotta és állította, hogy a követő magatartás tanúsítása kizárható. Elfogadhatatlannak tartotta azt a III. felperesi logikát, amely valamely bizonyítékról való hallgatást a bizonyítékok köréből való kirekesztésként értékel. A piacfelosztás kapcsán utalt arra, hogy a II.r. felperes szakaszainak kikerülésére vonatkozó érvelés alaptalan, ezt cáfolja az is, hogy több magánvasút is végzett fuvarozást a II.r. felperesi szakasz felhasználásával, holott nekik is optimálisabb lehetett volna a másik pályaszakasz igénybevétele. Egyébként a határozatában foglaltakra utalva álláspontját a jogsértésre vonatkozóan fenntartotta. Kiemelte, hogy a Keretszerződés preambuluma csak az együttműködéssel kapcsolatos szubjektív szándék bizonyítéka. Hangsúlyozta a piacfelosztás és az árörögzítés a teljes fuvarozási piacra kiterjedt. A III.r. felperes által hivatkozott EGK rendelet

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

jelentős módosításon ment keresztül, így csoportos mentesülésre nem volt lehetőség. Az állami ráhatás körében a peres eljárásban is hallgattak meg tanúkat, a vallomások új tény, információ nem tartalmaztak. Állította, hogy a mérlegelés során jogsértés nem történt, a szempontok matematikai levezetését, tételes, a jogsértéshez igazodó bírságösszegek meghatározását jogszabály nem írja elő. Az enyhítő és a súlyosbító körülmények értékelésre kerültek, aránytalanság nem állapítható meg. A III.r. felperesre kiszabott bírság a 2011. évi nettó árbevétel 1,5%-át sem éri el.

Az I.r. és a III.r. felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmek keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül, a II.r. felperesre vonatkozó rendelkezéseket azt támadó felülvizsgálati kérelem hiányában a Kúria nem érintette.

A Kúria csak azokat a jogsértéseket vizsgálta, amelyekhez a felülvizsgálattal élő fél a jogsértés indokát is megadta és a jogsértés megjelölése kellően pontos volt.

Az I.r. felperes a felülvizsgálati kérelmében a bírság kapcsán a preventív hatás kiváltására való alkalmatlanság, a jogsértő magatartás korábbi megszűnése, a vizsgált időszakban a jogi szabályozás késedelmes és nem teljes körű változása, továbbá az állami ráhatás kapcsán a jogerős ítélettel összefüggésben konkrét jogszabálysértésre nem hivatkozott, ezért ezeket a Kúria érdemben nem vizsgálta.

Az I.r. felperes jogsértésként csak a Ket. 94/A.§ (2) bekezdés b) pontjára hivatkozott. A Kúria ezért csak ezt a jogsértést vizsgálhatta érdemben. Ennek kapcsán a Kúria azt állapította meg, hogy ez a kérelem annyiban alapos volt, hogy ez a rendelkezés nem alkalmazható, erre a másodfokú bíróság helytelenül hivatkozott. Ez azonban nem eredményezte azt, hogy az elévülés megállapítható lenne. Az eljárás indításakor hatályos Ket.-ben ugyanis nem volt elévülést szabályozó rendelkezés, a 94/A.§-át csak 2012. február 1-jétől iktatták be a Ket. rendelkezései közé. A Tpv. - eljárás indításakor hatályos - 67.§ (4) bekezdése szabályozta az elévülést. E rendelkezés szerint nem indítható vizsgálat, ha a Tpv.-be ütköző magatartás elkövetése óta öt év eltelt, de a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg a jogsértő helyzet vagy állapot fennáll. A versenyfelügyeleti eljárás 2008. január 24-én indult, a perbeli jogsértéssel kapcsolatosan az eljárás kiterjesztésére az I.r. felperes vonatkozásában 2008. október

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

21-én került sor, ezért a jogsértő állapot 2006. január 1-jén történt megszűnésére tekintettel az eljárás öt éven belül indult meg, emiatt az elévülés nem következett be. A Ket. 2012. február 1-jétől hatályos 94/A.§-ának alkalmazását a Tpv. 44.§ (1) bekezdése kizárta, ezért ennek a rendelkezésnek a megsértésére az eljárás későbbi szakaszában sem kerülhetett volna sor, az I.r. felperes elévülésre tehát alaptalanul hivatkozott. Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet indokolását e vonatkozásban a fentiekben kifejtettek szerint módosította.

A III.r. felperes felülvizsgálati kérelmének vizsgálatánál a Kúria rámutat, hogy a III.r. felperes a kérelmében nem jelölte meg konkrétan, hogy a jogerős ítélet a Tpv. 15.§-ának és 78.§-ának melyik rendelkezését, az EJEE 6. cikkének melyik pontját, a Pp. 339.§ (2) bekezdésének melyik rendelkezését sértette meg, ezért ezekre a rendelkezésekre alapított jogsértéseket a Kúria a Pp. 272.§ (2) bekezdése alapján érdemben nem vizsgálta. Megjegyzi egyebekben a Kúria, hogy a jogsértés megállapításához a Pp. 339.§ (1) bekezdésének és (2) bekezdésének a megsértésére való hivatkozás alaptalan, és egyúttal alkalmatlan, ha a fél az általa vélt jogsértés fennállása esetére az alperesi határozat hatályon kívül helyezésének vagy megváltoztatásának elmaradását sérelmezi, mert az a bíróság hatáskörébe tartozik, hogy milyen döntést hoz, ezért csak a döntés folyamatához tartozó eljárási és anyagi jogi szabályok betartása tehető vitássá, a döntés lehetséges formája nem. Megjegyzi a Kúria azt is, hogy versenyügyekben a Pp. 339.§ (2) bekezdés q) pontja értelmében a Tpv. 83.§ (4) bekezdése irányadó.

A Ket. 50.§ (1) és (6) bekezdését, a Pp. 206.§ (1) bekezdését, 213.§ (1) bekezdését, 221.§ (1) bekezdését érintő jogsértések kapcsán hangsúlyozza a Kúria, hogy az alperesnek a tényállást a döntéshozatalhoz szükséges körben, a releváns tények tekintetében kell tisztáznia. A bíróságnak a kereseti kérelemhez kötöttség okán nem kell a fél minden érvére, hivatkozására kimerítően, teljes részletességgel reagálnia, elegendő, ha azok lényegét érintően vizsgálja meg a fél által állított jogsértést és csak az ügy eldöntése szempontjából releváns, lényeges körülményeket, tényeket veszi figyelembe, míg az irreleváns, lényegtelen körülmények, tények vizsgálatát mellőzi. Ugyanígy foglalt állást az AB határozat [89] bekezdése is. Nem sérti meg ezért a Pp. 213.§ (1) bekezdését a bíróság, ha a kereseti kérelmekről dönt, de valamennyi érvre, körülményre nem tér ki, csak a releváns körülményeket, adatokat, bizonyítékokat veszi számba a döntésénél. A törvényességi felülvizsgálat során a bíróságnak a bizonyítékokat a Pp. 206.§ (1) bekezdésének megfelelően kell értékelnie. A bizonyítékoknak az elsőfokú bíróság általi

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

értékelését követően a másodfokú bíróságnak nem kell valamennyi bizonyítékot ismételten, tételesen megemlítenie, ha azt állapítja meg, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el, ezért alaptalan a III.r. felperesnek az az állítása, hogy a jogerős ítéletben nem említett egyéb körülményeket a másodfokú bíróság nem tekintette terhelő bizonyítéknak.

A felülvizsgálati eljárás során a bizonyítékok felülmérlegelése nem kizárt, ennek akkor van helye, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a megállapított tényállás iratellenes, a bizonyítékok logikailag ellentmondóan, okszerűtlenül kerültek értékelésre, a bizonyítékok mérlegelésére kirívóan okszerűtlenül került sor. [lsd. KGD 2013. 63. számú eseti döntést] A III.r. felperesnek ilyen körülményeket, iratellenességet, jogsértő értékelést kell bizonyítani ahhoz, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárás során a bizonyítékokat felülmérlegelje.

A Kúria a III.r. felperes felülvizsgálati kérelmének érdemi elbírálásánál előzetesen az uniós joggyakorlatra figyelemmel az alábbiakat kívánja kiemelni a Törvényszéknek - az Európai Unió Bírósága C-239. P. számú ítéletével helybenhagyott - T-110/07. számú, a Siemens AG kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítéletén (a továbbiakban: T-110/07. számú ügyben hozott ítélet) keresztül, mert ez ítélet az ítélkezési gyakorlatot - számos más ítéletre hivatkozással - bemutatva vizsgálta a kartell létezésének bizonyítására vonatkozó elvárásokat, szabályokat.

A hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint a hatóság feladata, kötelezettsége a versenysértés bizonyítása és bármely kétely felmerülése esetén azt a vállalkozás javára kell figyelembe venni [lsd. fenti elsőfokú ítélet 43-44., 173. pontjait, továbbá a T-44/02. OP., T-54/02. OP., T-56/02. OP., T-60/02. OP. és T-61/02. OP. számú, a Dresdner Bank AG és társai kontra az Európai Községek Bizottsága egyesített ügyben hozott ítélet 60. pontját]. A bizonyítással szemben követelmény, hogy a hatóság pontos és egybevágó bizonyítékokat nyújtson a jogsértés megtörténtének bizonyítására, de nem szükséges minden bizonyítéknak a jogsértés összes elemét tekintve eleget tennie e feltételeknek. Elegendő, ha a hatóság által hivatkozott bizonyítékok összességében értékelve megfelelnek e követelménynek. [lsd. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 46-47. pontjait] Hangsúlyozta a Törvényszék a fenti ítéletében azt is, hogy a versenyellenes megállapodások tilalmának közismert jellegére és ennél fogva végrehajtásuk titkos jellegére figyelemmel a hatóságtól nem várható el, hogy olyan okirati bizonyítékot nyújtson, amely kifejezetten bizonyítja az érintett szereplők kapcsolatfelvételét. A hatóság rendelkezésére álló töredékes és szórványos elemek

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

mindenesetre kiegészíthetők a releváns körülmények rekonstruálására alkalmas következtetésekkel. A versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezésére tehát bizonyos egybeesésekből és jelekből olyan következtetéseket lehet levonni, amelyek együttes vizsgálata egyéb összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékát nyújthatják. [lsd. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 48. pontját] Amennyiben a hatóság kizárólag az érintett vállalkozások piaci magatartására alapítja a jogsértés fennállásának bizonyítását, akkor a vállalkozásokra hárul, hogy bizonyítsák, van a magatartásukra más, hihető, ésszerű magyarázat mint a versenyjogsértés. [lsd. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 49. pontját] A vállalkozások eltérő magyarázata azonban csak akkor releváns, ha a hatóság kizárólag a vállalkozások piacon tanúsított magatartására támaszkodik, azaz az ilyen magyarázat irrelevánssá válik, ha a jogsértés fennállása nem csak feltételezett, de bizonyítékok is alátámasztják. A hatóság a szabad bizonyítás elve alapján bármely bizonyítékot elfogadhat. [lsd. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 51. pontját] A bizonyítékoknak tulajdonítandó bizonyító erővel kapcsolatosan kiemeli a Törvényszék, hogy az egyetlen fontos tényező, amelyet a bizonyítékok szabad értékelése során meg kell vizsgálni, az a bizonyítékok hitelessége. A bizonyítékként felhasználandó valamely dokumentum megbízhatósága, és ennél fogva bizonyító ereje az irat eredetétől, készítésének körülményeitől, címzettjétől függ és attól, hogy tartalma értelmes és megbízható-e. Különösen nagy jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha valamely dokumentum a tényekkel szoros összefüggésben áll vagy a tényállás e tények közvetlen tanúja révén jött létre. [lsd. T-110/07. számú ügyben hozott ítélet 54. pontját]

Az alperesi döntés megalapozatlanságának megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a felperesek a megfelelően bizonyított és kellően alátámasztott állításaikkal alapos kétséget ébresztenek az alperesi hatóság logikai láncra fűzött érvelése tekintetében, azaz magatartásukra más ésszerűbb magyarázatot adnak, mint a versenyellenes magatartás tanúsítása.

A Kúria a III.r. felperes által a felülvizsgálati kérelemben felhozott érveket, állításokat, az általa hivatkozott bizonyítékokat, illetve a bizonyítékok felperesi értékelését nem tartotta alkalmasnak a Pp. 206.§ (1) bekezdése megsértésének megállapítására. A bizonyítás mércéje, a jogsértés megállapításánál a III.r. felperes által hivatkozott AB határozat [44],[46],[70],[71] bekezdése szerinti minden kétséget kizáró bizonyosság, abban az értelemben, hogy ha kétség merül fel, azt a fél terhére értékelni nem lehet, de ha a közvetlen, illetve közvetett, vagy csak a közvetett bizonyítékok és az azokból levont következtetés egy zárt

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

logikai láncot alkot, abban az esetben kétség kívül a jogsértés bizonyított. A jogsértést a hatóságnak kell bizonyítania, de ugyanakkor a kartell-magatartások esetében a bizonyítás részben azon is áll, hogy a kartellben részt vevők magatartása magyarázható-e más ésszerű indokkal mint a versenyjogszabályok megsértésének szándékával. A más hihető, ésszerűbb magyarázatot a kartelljellegű-magatartások tanúsítására a kartell gyanúba keveredett vállalkozásoknak kell megadniuk, és azt bizonyítaniuk (lásd AB határozat [46] bekezdése). A Kúria nem látta bizonyítottnak, hogy az alperes szelektíven és hiányosan tárta volna fel a bizonyítékokat. Ezzel szemben az alperes a határozatában részletesen ismertetve mutatta be az eljárása során beszerzett közvetlen és közvetett bizonyítékokat, ezt a perben a 13. sorszámú beadványában összegezve is ismertette. Ezért nem fogadta el a Kúria a hiányos tényfeltárásra tett felperesi előadást.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a perben a bizonyítás a Pp. 164.§ (1) bekezdése értelmében már azt a felet terheli - jelen esetben a III.r. felperest -, akinek érdekében áll, hogy az általa állított tény, körülményt fogadja el valónak a bíróság. A III.r. felperes által hivatkozott, a kartell-magatartások okára más ésszerűbb magyarázatok között felhozott indokokat, érveket az egyéb, - az eljárásban feltárt - bizonyítékokkal összevetve, az eljárás alá vontak egységes viselkedésére nem volt más magyarázat adható csak a kartell-magatartás tanúsítása. Az árufuvarozási szolgáltatások díját tartalmazó, az egységes, azonos struktúrájú és a díjszámításra vonatkozó, módszertanilag azonos díjtarifák alkalmazásának eredete lehetett mintaszabályzat, de ez nem magyarázat a liberalizációt követő időszakban is ekként alkalmazott egységes díjtarifák kialakítására, alkalmazására. A díjszabásnak a teljes, általános költséget és tisztességes nyereséget tartalmazó összeg az alapja a III.r. felperes által is elismerten. Eltérő szervezettel, struktúrával, működési környezettel, költséghatékonysággal működő vállalkozások esetében azonban - ahogy arra mindkét fokú bíróság helyesen rámutatott -, életszerűtlen, hogy egymástól függetlenül díjkalkulációjuk során azonos struktúrájú és módszertanú, az azonos árképzési módszert alkalmazó díjszabást alakítsanak ki. Kevéssé hihető az a felperesi védekezés, hogy torzítatlan verseny esetében is létrejöhet azonos díj, ugyanis egymástól független vállalkozások eltérő költségekkel kénytelenek dolgozni, díjkalkulációjuk alapja szükségképpen eltérő.

Az azonos díjtarifa kialakulásának indokaként felhozott követő magatartás tanúsítása szintén nem megalapozott. A 2006. és 2007. évi díjszabások tekintetében a Kúria a határozat [124]-[133], [155] bekezdéseiben foglaltakra utal vissza, amely a követő magatartást kizárja még abban az esetben is, ha a díjszabás közzétételében 2006-ban két hét különbség mutatkozott, különösen a határozatban említett 2006. januári

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

belső levelezésben említett közös tarifára utaló működésre tekintettel, illetve az azonos tartalmukra figyelemmel. Alaptalan a III.r. felperesnek az a hivatkozása, hogy a 2006. január 1-jei egységes díjszabásért felelősség nem terheli, mert csak 2006. január 1-jén alakult meg. A Kúria visszautal az alperesi határozat [17], [19] bekezdéseire. A III.r. felperes a MÁV leányvállalataként, az áru fuvarozás kiszervezésével jött létre, tulajdonosa 99,9%-ban a MÁV maradt, így a díjszabás egységességéért való felelőssége pusztán a megalakulás időpontjára hivatkozással nem zárható ki. A Kúria hangsúlyozni kívánja, hogy az azonos díj, egységes tarifa alkalmazása esetén a vállalkozásnak kell bizonyítania, hogy nem történt versenyszegítés, nem pedig fordítva. A bizonyítottság hiányára való hivatkozás nem megfelelő érvelés, nem elegendő érv a jogszegítés alóli mentesüléshez.

A III.r. felperes által hivatkozott 2007. június 19-i és 25-i e-mail a 2007. július 18-i díjszabás módosítás kapcsán követő magatartást nem igazol, mert a III.r. felperes a II.r. felperes díjváltozási terveit június 19-én megkapva, tette közzé június 22-én a saját módosított díjszabását. A június 25-i e-mail azonos díjakat említ, amelynek kapcsán kartell-gyanúba keveredést valószínűsít, ezért az e-mail váltás a II. és III.r. felperesek közötti akarategységet, egyeztetést tanúsít, semmint követő magatartást. A június 25-i e-mail írója a III.r. felperesnek dolgozott, az információ birtokában volt, akkor is, ha díjszabás kidolgozásával nem volt megbízva, jól ismerte az ott említett személyeket, a levelét a díjszabásért felelős személynek is megküldte, ezért az e-mail tartalmát nem lehetett figyelmen kívül hagyni, sem annak tartalmát másképp értelmezni. A III.r. felperes az e-mail tartalmáért való felelősségét okszerűtlenül kívánta kizárni. Az a tény, hogy a II.r. felperes díjváltozását nem léptette hatályba, csak azzal a következménnyel járt, hogy az alperes a jogszegítés időszakát 2007. július 17-ig bezárólag állapította meg.

A Keretszerződés tartalmát, a preambulumban megfogalmazott célokat az alperes részletes okfejtés mellett jogszerűen tekintette az egyeztetés bizonyítékának, amelyet nemcsak önmagában, de egyéb körülményekkel, tényekkel, bizonyítékokkal összevetve minősített jogellenes piacfelosztó megállapodásnak. A III.r. felperes által a magatartása ésszerűbb magyarázataként felhozott pályahosszúság miatti más vonalon történő, olcsóbb fuvarozás, a kereslet hiánya, a gyér forgalom, az üzletileg indokolt együttműködés nem cáfolták az alperes által feltárt, értékelt érveket és összefüggéseket. Az eltérő pályahosszúság kapcsán az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy más magánvasutak nem tanúsítottak ilyen, vonalszakaszt elkerülő magatartást, így az olcsóbb

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

fuvarozás nem volt megalapozott indok. A 21-es vonal átadásával kapcsolatban is helytállóan hangsúlyozta az alperes, hogy a vonalszakasz átadásán túlmenően a szolgáltatási szerződések, az ügyfelek, a szolgáltatási pontok is átadásra kerültek, amely állami döntéssel nem volt indokolható, az csak a vagyonelemek átadására vonatkozott.

A Keretszerződés által biztosított együttműködés során a II-III.r. felperesek az egymásra épülő fuvarozásban egymás nevében, egymást képviselve adtak ajánlatot, egy közös vállalkozásként léptek fel az ügyfelek felé. A III.r. felperes hivatkozásával ellentétben az egymástól független ajánlatadásának lehetősége mint „versenyző ajánlatok” lehetősége önmagában nem zárta ki a tiltott piacfelosztás megállapíthatóságát. A II.r. felperes növekvő mértékű önálló fuvarozására való hivatkozást az alperes a határozata [280] bekezdésében értékelte. A növekvő fuvarozás ténye azonban önmagában nem elegendő a megállapodással szembeni ellenbizonyításhoz. A III.r. felperes által csatolt magánszakértői véleményeket az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte, a párhuzamos szolgáltatási infrastruktúra költségigénye az egymásra épülő fuvarozás rendszerét nem magyarázza. Ennek a fuvarozási módnak a liberalizációs folyamat során való fenntartása nem lett volna indokolt, ezt az alperesi érvelést a Kúria elfogadhatónak tartotta, e körben az alperes álláspontját osztotta a fenntartás indokai tekintetében is.

A Tpv. 11.§ (1) bekezdését, (2) bekezdés a) és d) pontjait, az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdés a) és c) pontját mindezekre tekintettel a jogerős ítélet nem sértette meg.

A III.r. felperes a mentesülés körében a Tpv. 17.§-ának, az EUMSZ. 101. cikk (3) bekezdésének, az EGK rendelet 3. cikk c) pontjának, az 1/2003/EK tanácsi rendelet 2. cikkének a megsértésére hivatkozott. A Tpv. 17.§-a és az EUMSZ. 101. cikk (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása nem volt igazolt, ezt a III.r. felperes által hivatkozott magánszakértői vélemények sem támasztották alá. A csoportmentesülés kapcsán a III.r. felperes tévesen hivatkozott arra, hogy az EGK rendelet 3. cikk c) pontja a fuvarozásokhoz közös díjak kialakítása körében mentesülést biztosít. Az EGK rendeletet a 169/2009/EK rendelet újrakodifikálta, módosította. Ennek az EK rendeletnek a 2. cikke (amely az EGK rendelet 3. cikkének felel meg) kizárólag műszaki fejlesztések alkalmazása vagy műszaki együttműködés megvalósítása tárgyú megállapodásokra vonatkozik, ezért az e körben felhívott uniós esetjogot a III.r. felperes nem tudta megcáfolni.

A függetlenség és az állami ráhatás kizárása kérdésében a Kúria az alperes álláspontját osztotta, ugyanis az alperes e

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

körben széleskörű vizsgálatot folytatott le. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a bíróságnak nem kell minden körülményre, tényre ítéletében külön kitérnie, elegendő csak a lényeges, a tényállás szempontjából lényegi körülményeket, tényeket vizsgálnia, és arra ítéletében kitérnie. Az állami ráhatás kérdésében az elsőfokú bíróság tanúbizonyítást folytatott le, ez a bizonyítás a releváns tények tekintetében nem vezetett eredményre, mert a tanúvallomások érdemi új információt, új tényt nem bizonyítottak. A hatóság a felek irányítási viszonyait, a tarifák hatósági jóváhagyását is vizsgálta és megalapozottan vont le következtetést arra, hogy a II.r. felperes a Magyar és az Osztrák Állam közös irányítása alatt állt a kérdéses időszakban, a két vasúttársaság nem volt közös irányítás alatt álló egy vállalkozáscsoporthoz tartozó vállalkozás, e körben az alperes az Európai Bizottság COMP/M. 5096. számú ügyben hozott határozatát is helytállóan vette figyelembe.

A bírság jogellenessége körében a III.r. felperes a Pp. 339/B.§-ára hivatkozott, az egyéb jogsértések pontos megjelölésük hiányában nem voltak vizsgálhatók. A felülmérlegelés tilalma kapcsán a Kúria a fentiekben már kifejtette az álláspontját. A jogerős ítéletben a Pp. 339/B.§-ára való hivatkozás nem zárja ki az érdemi felülvizsgálatot a bírság kiszabása során alkalmazott mérlegelési jogkör gyakorlásának felülvizsgálata körében. A Kúria szerint is az alperes határozata a Pp. 339/B.§-ában foglalt feltételeknek megfelel, a határozatból a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak. Olyan jogszabályi rendelkezés nincs - és ilyenre a III.r. felperes sem tudott hivatkozni -, amely a jogsértésenkénti bírságösszeg meghatározását, a mérlegelési szempontok súlyozásának megadását előírná. Nem megalapozott a III.r. felperes azon érvelése, hogy a jogellenes magatartás megszűnésére tekintettel nem szabható ki bírság. Az elévülési időn belül megindított eljárásban a megállapított jogsértés szankciója a bírság. A jogellenes magatartás megszűnése a bírság mértékére lehet legfeljebb kihatással. A III.r. felperes a bírság alapja, a jogsértés időtartamának értékelése, az arányosság, az állami ráhatás figyelembe vétele körében konkrét jogsértést nem jelölt meg, ezért ezekben a kérdésekben a Kúria nem foglalhatott állást.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - annak felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintve -, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a pervesztes I., III.r. felperéseket a Pp. 78.§ (1) bekezdése és 82.§ (2) bekezdése értelmében külön-külön kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a

Kfv.II.37.646/2015/14.szám

megfizetésére, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viselésére, amelynek mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§ (1) bekezdése, valamint az 50.§ (1) bekezdése szerint határozta meg, figyelemmel az illeték maximum összegére is.

Budapest, 2016. március 9.

**dr. Buzinkay Zoltán sk. a tanács elnöke, dr. Márton Gizella
sk. előadó bíró, dr. Tóth Kincső sk. bíró**